

56

JUDECĂTORIA CAHUL
SEDIUL CENTRAL

Mun. Cahul, str. M.Frunze, nr. 62

Tel.: (0299) 2-46-82 / e-mail.: jch@justice.md.

www.instante.justice.md

1189
« 3 » 08 20 26

Curtea Constituțională

Adresa: Chișinău, str. Al. Lăpușneanu, nr. 28.

Prin prezenta, Judecătoria Cahul, sediul Central, remite în adresa Curții Constituționale, spre examinare cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate parvenite în cadrul procesului de contencios administrativ depus de reprezentantul reclamantului Alexei Chitoroga, avocatul Andrei Tarîța împotriva Biroului Vamal Sud privind anularea actului administrativ. (PIGD 2-25163070-15-3-20112025, Dosar nr. 3-211/2025)

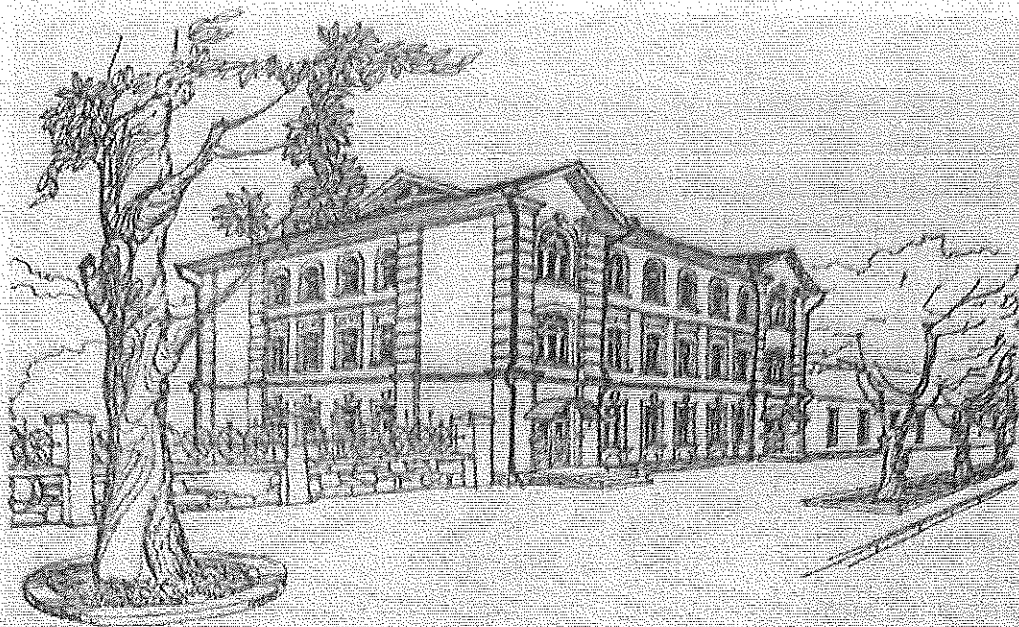
Cu respect,

Judecătorul Judecătoriei Cahul,
sediul Central

Daniliuc Cristina

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

CURTEA CONSTITUTIONALA A REPUBLICII MOLDOVA

bd. Alexandru Lăpușneanu nr. 28, mun. Chișinău

A. Autorul excepției de neconstituționalitate**A.1. Persoană fizică****1. Nume:** CHITOROGA**2. Prenume:** Alexei**4. Reprezentant:** Andrei Tarîța, Avocat. Se

B. Informații pertinente despre cazul dedus Judecâții instanței de drept comun

Prezenta excepție de neconstituționalitate este ridicată în cadrul litigiului de contencios administrativ pendent la Judecătoria Cahul, sediul Central, în care reclamantul CHITOROGA Alexei solicită anularea Deciziei de regularizare nr. 311 din 12 septembrie 2025, emisă de Biroul Vamal Sud, prin care i-a fost stabilită o datorie vamală totală de 264.308,70 lei.

Reclamantul este persoană cu dizabilitate locomotorie severă, încadrată în grad sever de dizabilitate, făcând parte din categoria persoanelor pentru care legislația națională prevede facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport destinate mobilității și îngrijirii.

La 8 februarie 2021, acesta a importat un mijloc de transport cu scutire de drepturi de import, în temeiul următoarelor prevederi legale cumulative:

- art. 124 alin. (14) din Codul fiscal nr. 1163/1997 — facilitatea vamală la importul vehiculelor pentru persoane cu dizabilități locomotorii;
- art. 49 alin. (3) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități;
- Hotărârea Guvernului nr. 474/2016 privind modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale.

În perioada 20 mai – 25 iulie 2025, Biroul Vamal Sud a efectuat un control ulterior al operațiunii vamale din 08 februarie 2021, în cadrul căruia a întocmit Procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 25/5 din 28 iulie 2025.

La data de 12 septembrie 2025 — ulterior intrării în vigoare a Legii nr. LP146/2025 (publicată în Monitorul Oficial nr. 340-342 din 28 iunie 2025) — Biroul Vamal Sud a emis Decizia de regularizare nr. 311, stabilind în sarcina reclamantului drepturi de import în cuantum de 212.063,32 lei și majorări de întârziere în cuantum de 52.245,38 lei, în total 264.308,70 lei.

Refuzul autorității vamale de a aplica art. VI din Legea nr. LP146/2025 reclamantului se întemeiază exclusiv pe faptul că decizia de regularizare a fost emisă după 28 iunie 2025, deși persoane aflate în situații comparabile, față de care deciziile au fost emise anterior acestei date, beneficiază de anularea datoriei. Prin urmare, soluționarea litigiului principal depinde în mod direct de aplicarea și validitatea constituțională a art. VI din Legea nr. LP146/2025.

C. Obiectul sesizării

Reclamantul solicită Curții Constituționale verificarea constituționalității articolului VI din Legea nr. LP146/2025 din 26 iunie 2025 pentru modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 340-342, art. 401, din 28 iunie 2025.

Textul contestat prevede:

„Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr. 1163/1997, ale Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, ale Codului vamal nr. 1149/2000, precum și ale Codului vamal nr. 95/2021, se anulează datoriile vamale și/sau majorările de întârziere (penalitățile) nestinse, constatate prin deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal până la data intrării în vigoare a prezentei legi, referitoare la încasarea drepturilor de import aferente mijloacelor de transport plasate în

liberă circulație (import) pentru transportul persoanelor cu dizabilități locomotorii ca urmare a nerespectării condițiilor stabilite pentru derularea regimului vamal, conform prevederilor art. 124 alin. (14) din Codul fiscal nr. 1163/1997."

Excepția de neconstituționalitate vizează, în mod specific, sintagma:

"deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal pana la data intrării în vigoare a prezentei legi"

...astfel cum este interpretată și aplicată de Serviciul Vamal în sensul că beneficiul anulării datoriei vamale operează exclusiv pentru deciziile emise anterior datei de 28 iunie 2025, excluzând persoanele cu dizabilități locomotorii față de care decizia a fost emisă după 28 iunie 2025, deși situația lor juridică relevantă este identică cu a beneficiarilor legii.

Norma contestată — art. VI din Legea nr. LP146/2025 — este direct aplicabilă și determinantă pentru soluționarea litigiului principal. Pârâul și-a întemeiat decizia contestată pe interpretarea art. VI. Eventuala constatare a neconstituționalității acestuia ar produce efecte directe și determinate asupra situației reclamantului: datoria de 264.308,70 lei stabilită prin Decizia de regularizare nr. 311/2025 ar urma să fie anulată.

Curtea Constituțională a Republicii Moldova nu s-a pronunțat anterior asupra constituționalității art. VI din Legea nr. LP146/2025 sub aspectul criticilor invocate în prezenta sesizare.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

În prezenta cauză, art. VI din Legea nr. LP146/2025 produce o ingerință în drepturile garantate de art. 47 și art. 51 din Constituție, precum și în art. 16 din Constituție, privile în conexiune cu art. 54 din Constituție:

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Articolul 51

Protecția persoanelor cu dizabilități

(1) Persoanele cu dizabilități beneficiază de o protecție specială din partea întregii societăți. Statul asigură pentru ele condiții normale de tratament, de readaptare, de învățământ, de instruire și de integrare socială. [...].

Art. 47 alin. (1) și (2) din Constituție garantează dreptul la asistență și protecție socială. Art. 51 alin. (1) instituie o obligație specială a statului față de persoanele cu dizabilități. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că art. 47 reprezintă o normă centrală în domeniul securității sociale și acoperă

B. Informații pertinente despre cazul dedus Judecării instanței de drept comun

Prezența excepției de neconstituționalitate este ridicată în cadrul litigiului de contencios administrativ pendent la Judecătoria Cahul, sediul Central, în care reclamantul CHITOROGA Alexei solicită anularea Deciziei de regularizare nr. 311 din 12 septembrie 2025, emisă de Biroul Vamal Sud, prin care i-a fost stabilită o datorie vamală totală de 264.308,70 lei.

Reclamantul este persoană cu dizabilitate locomotorie severă, încadrată în grad sever de dizabilitate, făcând parte din categoria persoanelor pentru care legislația națională prevede facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport destinate mobilității și îngrijirii.

La 8 februarie 2021, acesta a importat un mijloc de transport cu scutire de drepturi de import, în temeiul următoarelor prevederi legale cumulative:

- art. 124 alin. (14) din Codul fiscal nr. 1163/1997 — facilitatea vamală la importul vehiculelor pentru persoane cu dizabilități locomotorii;
- art. 49 alin. (3) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități;
- Hotărârea Guvernului nr. 474/2016 privind modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale.

În perioada 20 mai – 25 iulie 2025, Biroul Vamal Sud a efectuat un control ulterior al operațiunii vamale din 08 februarie 2021, în cadrul căruia a întocmit Procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 25/5 din 28 iulie 2025.

La data de 12 septembrie 2025 — ulterior intrării în vigoare a Legii nr. LP146/2025 (publicată în Monitorul Oficial nr. 340-342 din 28 iunie 2025) — Biroul Vamal Sud a emis Decizia de regularizare nr. 311, stabilind în sarcina reclamantului drepturi de import în cuantum de 212.063,32 lei și majorări de întârziere în cuantum de 52.245,38 lei, în total 264.308,70 lei.

Refuzul autorității vamale de a aplica art. VI din Legea nr. LP146/2025 reclamantului se întemeiază exclusiv pe faptul că decizia de regularizare a fost emisă după 28 iunie 2025, deși persoane aflate în situații comparabile, față de care deciziile au fost emise anterior acestei date, beneficiază de anularea datoriei. Prin urmare, soluționarea litigiului principal depinde în mod direct de aplicarea și validitatea constituțională a art. VI din Legea nr. LP146/2025.

C. Obiectul sesizării

Reclamantul solicită Curții Constituționale verificarea constituționalității articolului VI din Legea nr. LP146/2025 din 26 iunie 2025 pentru modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 340–342, art. 401, din 28 iunie 2025.

Textul contestat prevede:

„Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr. 1163/1997, ale Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, ale Codului vamal nr. 1149/2000, precum și ale Codului vamal nr. 95/2021, se anulează datoriile vamale și/sau majorările de întârziere (penalitățile) nestinse, constatate prin deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal până la data intrării în vigoare a prezentei legi, referitoare la încasarea drepturilor de import aferente mijloacelor de transport plasate în

orice domeniu al securității sociale, inclusiv cel prevăzut de art. 51, care are un caracter special (HCC nr. 27/2011, par. 53; HCC nr. 3/2022, par. 17).

Persoanele cu dizabilități au dreptul la indemnizații, alocații, compensații și alte tipuri de prestații de asistență socială în scopul minimalizării efectelor riscurilor sociale (art. 48 alin. (1) din Legea nr. 60/2012). Curtea a statuat ca aceste compensații fac parte din sistemul general al asigurărilor sociale și reprezintă forme de asigurare materială a cetățenilor în cazul expunerii la riscuri sociale (HCC nr. 3/2022, par. 42; HCC nr. 23/2007).

Reclamantul este persoana cu dizabilități locomotorii severe. Vehiculul VW Transporter Caravelle constituie instrumentul material prin care reclamantul își exercită efectiv dreptul la mobilitate, la acces la servicii medicale și la satisfacerea necesităților vitale de bază. Fără acest vehicul, reclamantul nu poate accesa în mod autonom servicii medicale, nu poate procura medicamente și nu poate satisface necesitățile cotidiene.

Legea nr. LP146/2025 a fost adoptată tocmai pentru a proteja această categorie de persoane — ea constituie o măsură concretă de implementare a obligației pozitive a statului prevăzute la art. 51 din Constituție.

Art. VI înlătură datoria vamală pentru persoanele aflate în această situație, față de care deciziile de regularizare au fost emise anterior datei de 28 iunie 2025. În schimb, persoanele cu dizabilități locomotorii față de care decizia a fost emisă după această dată, inclusiv reclamantul, sunt excluse de la beneficiul legii. Or, această excludere constituie o ingerință directă și concretă în dreptul la asistență și protecție socială specială, garantat de art. 47 și art. 51 din Constituție.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Curtea a subliniat ca art. 16 nu poate fi aplicat de sine stătător, ci doar coroborat cu un drept fundamental (HCC nr. 3/2022, par. 15; HCC nr. 2/2021, par. 22). În prezenta cauză, art. 16 este invocat în coroborare cu art. 47 și art. 51.

Curtea a reiterat ca egalitatea în fața legii presupune lipsa oricărei discriminări directe sau indirecte. Discriminarea directă are loc atunci când persoanele aflate în situații asemănătoare sunt tratate în mod diferit, cu excepția cazului în care tratamentul diferențiat este justificat în mod obiectiv și rezonabil (HCC nr. 3/2022, par. 20 și 38; HCC nr. 29/2020, par. 18; HCC nr. 2/2021, par. 21). O condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor (HCC nr. 3/2022, par. 20; HCC nr. 16/2021, par. 39).

În prezenta cauză, ingerința în dreptul la egalitate constă în tratamentul diferit aplicat următoarelor două categorii de persoane cu dizabilități locomotorii, aflate în situații asemănătoare — caracter comparabil confirmat de Curtea Constituțională în HCC nr. 3/2022, par. 19 și 21, pentru persoane din aceeași categorie de beneficiari ai Legii nr. 60/2012: unele beneficiază de anularea datoriei pentru simplul fapt că decizia de regularizare a fost emisă înainte de 28 iunie 2025, iar altele sunt excluse exclusiv pentru că decizia a fost emisă după această dată. Diferența de tratament rezultă

dintr-un criteriu exterior conduitei persoanei și independent de voința sa, și anume data emiterii actului administrativ de către autoritatea vamală.

Reclamantul a importat vehiculul la 08.02.2021 și l-a utilizat în aceleași condiții ca persoanele din care au beneficiat de amnistia fiscală și vamală, însă Biroul Vamal Sud a finalizat controlul și a emis decizia abia la 12.09.2025. Diferența de tratament juridic este determinată exclusiv de data la care autoritatea vamală a ales să acționeze — criteriu exterior voinței reclamantului, similar criteriului locului de trai din *HCC nr. 3/2022, par. 21*, pe care Curtea l-a calificat drept discriminatoriu. Aceasta constituie o ingerință evidentă în dreptul la egalitate garantat de art. 16 din Constituție.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 54 este de asemenea incident, întrucât excluderea reclamantului de la beneficiul normei operează ca o restrângere a exercițiului drepturilor garantate de art. 47 și art. 51, iar constituționalitatea acestei restrângeri urmează să fie verificată de Curte.

Art. 54 alin. (2) din Constituție permite restrângerea exercițiului drepturilor fundamentale doar în condiții cumulative: să fie prevăzută de lege, să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională.

Art. VI din Legea nr. LP146/2025, prin excluderea reclamantului, restrânge în mod efectiv exercițiul drepturilor garantate de art. 47 și art. 51 din Constituție — fără ca aceasta restrângere să satisfacă condițiile constituționale. Prin urmare, art. 54 este de asemenea incident în prezenta cauză.

E. Argumentarea pretenției încălcării a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Pretenția încălcare a drepturilor fundamentale este argumentată prin prisma testului de proporționalitate, care presupune analiza legalității ingerinței, a scopului legitim, a legăturii raționale dintre măsură și scop, a existenței unor măsuri alternative mai puțin intruzive și a proporționalității în sens strict.

În primul rând, ingerința este prevăzută de art. VI din Legea nr. LP146/2025, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova și publicată în Monitorul Oficial nr. 340-342 din 28 iunie 2025.

Condiția formală a legalității este îndeplinită. Aceasta nu înseamnă însă ca ingerința este constituțională — și legile pot încălca drepturi fundamentale dacă nu îndeplinesc celelalte cerințe ale testului (art. 54 alin. (2) din Constituție).

În al doilea rând, excluderea reclamantului de la beneficiul legii nu urmărește niciun scop legitim identificabil, pentru următoarele motive:

Primo, scopul art. VI din Legea nr. LP146/2025 este protecția socială a persoanelor cu dizabilități locomotorii aflate în dificultate financiară ca urmare a deciziilor de regularizare emise de Serviciul Vamal. Reclamantul se încadrează perfect în acest scop — el este persoana cu dizabilitate severă, a importat vehiculul în condițiile legale, și se afla în aceeași dificultate financiară cu persoanele care beneficiază de amnistie fiscală/vamală. Nu există nicio diferență relevantă între situația reclamantului și situația beneficiarilor art. VI din perspectiva scopului social al legii.

Secundo, Curtea a reținut că, în absența oricărei justificări în nota informativă la proiectul de lege, criteriul de diferențiere nu are un scop legitim demonstrat. În HCC nr. 3/2022, par. 45, Curtea a sancționat tocmai această lipsă:

„În nota informativă la proiectul de Lege [...] nu se regăsește niciun argument cu privire la acordarea compensației pentru serviciile de transport în funcție de locul de trai al beneficiarilor acestei compensații.”

Mutatis mutandis, în nota informativă la proiectul Legii nr. LP146/2025 nu se regăsește niciun argument cu privire la excluderea persoanelor cu dizabilități locomotorii față de care decizia de regularizare a fost emisă ulterior datei de 28 iunie 2025.

În al treilea rând, chiar dacă s-ar admite, *per argumentum*, existența unui scop legitim, nu există nicio legătură rațională între criteriul ales de legiuitor și oricare scop constituțional al Legii nr. LP146/2025. Curtea a statuat:

„Tratamentele diferențiate sunt discriminatorii dacă nu au o justificare obiectivă și rezonabilă, adică dacă nu urmăresc un scop legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.”

HCC nr. 3/2022, par. 39 (citând CEDO, Khamtokhu și Aksenchik v. Rusia, par. 64; HCC nr. 16/2021, par. 61)

Sintagma contestată stabilește ca unic criteriu de diferențiere data emiterii deciziei de regularizare de către autoritatea vamală. Acest criteriu nu reflectă nicio diferență relevantă între beneficiarii și non-beneficiarii legii din perspectiva:

- situației de dizabilitate — identică în ambele cazuri;
- temeiului juridic al importului — identic (art. 124 alin. (14) CF);
- perioadei importului și utilizării vehiculului — aceleași fapte generatoare;
- nivelului de dificultate financiară — același impact economic al datoriei vamale;
- comportamentului reclamantului — care nu a putut influența data la care Biroul Vamal Sud a ales să finalizeze controlul și să emită decizia.

În HCC nr. 3/2022, par. 47, Curtea a sancționat un raționament structural identic: Guvernul nu a demonstrat că diferența constatată este bazată pe factori obiectivi, în lipsa oricărui studiu de specialitate care să justifice criteriul ales. *Mutatis mutandis*, Serviciul Vamal nu poate prezenta niciun studiu sau justificare obiectivă pentru alegerea criteriului temporal "data emiterii deciziei

de regularizare" — criteriu pur administrativ intern, care nu reflecta nicio diferență de situație juridică sau socială între persoanele cu dizabilități afectate.

Curtea a concluzionat în HCC nr. 3/2022, par. 50, ca un criteriu de diferențiere aplicat în cadrul aceleiași categorii de persoane, fără justificare obiectivă și rațională, nu urmărește niciun scop legitim prevăzut de art. 54 alin. (2) din Constituție și instituie o situație discriminatorie.

Criteriul datei emiterii deciziei administrative este la fel de arbitrar ca și criteriul locului de trai din HCC nr. 3/2022 — ambele sunt factori externi, independenți de voința și situația beneficiarilor legii.

În al patrulea rând, Legiuitorul dispunea de cel puțin două alternative legislative mai puțin intruzive:

Prima alternativă: extinderea beneficiului anularii datoriei la toate persoanele cu dizabilități locomotorii față de care faptele generatoare (importul vehiculului și utilizarea acestuia) s-au produs anterior datei intrării în vigoare a legii, indiferent de data emiterii deciziei de regularizare. Aceasta formulare ar fi realizat pe deplin scopul social al legii, fără excluderi discriminatorii.

A doua alternativă: definirea sferei de aplicare a art. VI prin raportare la data faptelor generatoare (data importului și/sau a utilizării vehiculului) — criteriu care depinde de comportamentul și situația persoanei cu dizabilitate, nu de activitatea administrativă internă a autorității vamale.

Alegerea criteriului "*data emiterii deciziei de regularizare*" în locul criteriului "*data faptelor generatoare*" reprezintă o opțiune legislativă mai intruzivă, care produce efecte discriminatorii fără a servi mai eficient scopul legii. Legiuitorul nu a ales măsura cea mai puțin intruzivă disponibilă.

În al cincilea rând, ingerința produsă față de reclamant este disproporționată și atinge esența drepturilor garantate de art. 47 și art. 51 din Constituție.

Sub aspect cantitativ, datoria de 264.308,70 lei reprezintă o sarcină financiară excesivă pentru o persoană cu dizabilitate severă, cu capacitate de muncă și de generare a veniturilor grav limitată. Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități a subliniat, în procedura HCC nr. 3/2022, ca o reglementare diferită a drepturilor persoanelor cu dizabilități, bazată exclusiv pe un criteriu exterior situației individuale a acestora, constituie o sarcină individuală excesivă în realizarea dreptului la protecția socială (HCC nr. 3/2022, par. 35).

Sub aspect calitativ, excluderea reclamantului de la beneficiul legii adoptat în favoarea persoanelor cu dizabilități locomotorii echivalează cu negarea înseși rațiunii de a fi a art. VI din Legea nr. LP146/2025. Norma contestată goleşte de conținut dreptul la protecție specială prevăzută de art. 51 din Constituție, atingând esența dreptului.

Curtea a statuat în mod expres în această materie:

„Persoanele cu dizabilități beneficiază de o protecție specială din partea întregii societăți. Statul asigură pentru ele condiții normale de tratament, de readaptare, de învățământ, de instruire și de integrare socială. [...] Republica Moldova s-a angajat, odată cu ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, să combată discriminarea persoanelor cu dizabilități și să favorizeze integrarea lor deplină în viața economică, culturală și socială.”

HCC nr. 3/2022, par. 40-41 (art. 51 alin. (1) din Constituție; Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, art. 4)

Excluderea reclamantului de la beneficiul Legii nr. LP146/2025 încalcă aceasta obligație pozitivă a statului și este disproporționată în raport cu orice interes public identificabil.

În baza analizei expuse și a jurisprudenței Curții, în special HCC nr. 3/2022, susținem că art. VI din Legea nr. LP146/2025, în sintagma **"deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal până la data intrării în vigoare a prezentei legi"**, este neconstituțional deoarece:

- instituie o situație discriminatorie în cadrul aceleiași categorii de persoane — persoane cu dizabilități locomotorii — care contravine articolelor 16, 47 și 51 din Constituție (a se vedea, mutatis mutandis, HCC nr. 3/2022, par. 51);
- criteriul de diferențiere — data emiterii deciziei de regularizare de către autoritatea vamală — este arbitrar, lipsit de justificare obiectivă și rațională, nu depinde cu nimic de comportamentul reclamantului și nu a fost justificat în nota informativă la proiectul de lege (HCC nr. 3/2022, par. 45, 47, 50);
- ingerință este disproporționată și atinge esența dreptului la protecție specială a persoanelor cu dizabilități locomotorii, încălcând art. 47 și art. 51 din Constituție;
- contravine obligațiilor internaționale asumate de Republica Moldova prin Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (art. 5 — egalitate și nediscriminare; art. 4 alin. (1) lit. b — obligația de a modifica legile care constituie discriminare), care au prioritate în temeiul art. 4 alin. (2) din Constituție (HCC nr. 3/2022, par. 40).

Prin urmare, art. VI din Legea nr. LP146/2025, în sintagma contestată, contravine art. 16 alin. (1) și (2), art. 47 alin. (1) și (2), art. 51 alin. (1) și art. 54 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova.

Pentru aceste motive, solicităm Curții Constituționale a Republicii Moldova:

1. Să declare admisibilă prezenta sesizare privind excepția de neconstituționalitate, întrucât sunt întrunite condițiile referitoare la obiectul controlului, subiectul sesizării, aplicabilitatea normei contestate în litigiul principal și incidența unor drepturi fundamentale garantate de Constituție.
2. Să exercite controlul constituționalității articolului VI din Legea nr. LP146/2025 din 26 iunie 2025 pentru modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 340–342, art. 401, din 28 iunie 2025, în partea referitoare la sintagma „deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal până la data intrării în vigoare a prezentei legi”.
3. Să constate că sintagma menționată este contrară art. 16 alin. (1) și (2), art. 47 alin. (1) și (2), art. 51 alin. (1) și art. 54 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, în măsura în care exclude de la beneficiul anulării datoriei vamale persoanele cu dizabilități locomotorii față de care decizia de regularizare a fost emisă după intrarea în vigoare a legii, deși situația lor juridică relevantă este identică cu a persoanelor incluse în sfera de protecție a normei.
4. Să declare neconstituțional textul contestat în această măsură și să dispună efectele care decurg din hotărârea Curții, potrivit Constituției și legislației aplicabile.

F. Lista documentelor relevante**G. Declarația și semnătura autorului sesizării**

Subsemnatul, **TARIȚA Andrei**, în calitate de reprezentant al reclamantului în dosarul de contencios administrativ pendinte la Judecătoria Cahul, sediul Central, și autor al prezentei excepții de neconstituționalitate, declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții Constituționale a Republicii Moldova în cuprinsul prezentei sesizări sunt veridice, complete și corecte.

Data: 25 mai 2026

Av. Andrei Tarița

Digitally signed by Tarița Andrei
Date: 2026.05.25 07:35:45 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

ÎN C H E I E R E

27 mai 2026
Judecătoria Cahul (sediul Central)
În componența:
Președintele ședinței, judecătorul
Grefier

municipiul Cahul

Cristina Daniliuc
Alvina Rusu

examinând cererea reprezentantului reclamantului Alexei Chitoroga, avocatul Andrei Tarîța cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza de contencios administrativ înaintată de reprezentantul reclamantului Alexei Chitoroga, avocatul Andrei Tarîța împotriva Biroului Vamal Sud privind anularea actului administrativ,

a c o n s t a t a t :

La data de 20 noiembrie 2025 Alexei Chitoroga, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Andrei Tarîța, a înaintat acțiune de contencios administrativ împotriva Biroului Vamal Sud solicitând admiterea acțiunii în contencios administrativ, anularea integrală a deciziei de regularizare nr. 311 din 12 septembrie 2025, emisă de Biroul Vamal Sud și a procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 25/5 din 28 iulie 2025.

În motivarea acțiunii s-a menționat că reclamantul solicită instanței să anuleze integral decizia de regularizare nr. 311/12 septembrie 2025 ca fiind ilegală, neîntemeiată și vădit disproporționată, pe următoarele temeiuri juridice.

Aplicarea retroactivă a Legii 146/2025 în data de 26 iunie 2025, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 146 pentru modificarea unor acte normative privind regimul datoriilor vamale și penalitățile. Această lege a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 340-342 din 28 iunie 2025, intrând în vigoare la data publicării – 28 iunie 2025. Legea 146/2025 reprezintă o „amnistie fiscală specială” prin care statul recunoaște oficial că sistemul vamal de sancționare a persoanelor cu dizabilități a fost profund defectuos și injust.

Indică, prevederile articolului VI din Legea LP146/2025: „Se anulează datoriile vamale și/sau penalitățile nestinse, constatate prin deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal până la data intrării în vigoare a prezentei legi.”

Astfel constată, că textul legii prevede anularea datoriilor vamale „constatate prin deciziile de regularizare emise [...] până la data intrării în vigoare”. În speță, data intrării în vigoare a legii este 28 iunie 2025, data emiterii deciziei de regularizare contestate este 12 septembrie 2025.

Referitor la argumentul Serviciului Vamal privind aplicarea Legii 146/2025, care susține că, deoarece decizia de regularizare a fost emisă după data de 28 iunie 2025, prevederile Legii 146/2025 nu ar fi aplicabile în această situație, consideră că acest raționament se bazează pe o interpretare strict formală, care reduce problema la data emiterii actului administrativ, fără a analiza fondul juridic al situației.

Totuși reține, că această abordare este insuficientă din punct de vedere juridic, deoarece omite o distincție esențială între două aspecte fundamentale pe de o parte, ceea ce anulează legea, respectiv datoria în sine și faptele care au stat la baza acesteia, și pe de altă parte, data formală de emitere a deciziei administrative.

Adaugă referitor la logica aplicabilității Legii 146/2025: premisa 1- Legea 146/2025 prevede anularea „datoriilor vamale constatate prin decizii”, ceea ce implică faptul că accentul se pune pe existența datoriei și pe momentul constatării faptelor generatoare, nu pe data emiterii deciziei administrative; premisa 2- o datorie vamală este „constată” la momentul în care sunt identificate faptele ce au generat obligația, nu la momentul formal al emiterii actului final de regularizare; premisa 3- controlul vamal relevant, conform procesului-verbal de reverificare nr. 25/5, a fost inițiat la data de 20 mai 2025, adică anterior intrării în vigoare a Legii 146/2025 (cu 28 de zile); premisa 4- faptele imputate, respectiv utilizarea vehiculului de către terți, s-au produs în perioada 2021-2025, deci înainte de intrarea în vigoare a Legii 146/2025.

Constată, că elementul relevant pentru aplicarea legii este momentul în care au avut loc faptele ce au generat datoria vamală și momentul constatării acestora, nu data formală a emiterii deciziei de

regularizare. O abordare exclusiv formală ar contraveni atât scopului legii, cât și principiilor generale de drept, care impun analizarea fondului situațiilor juridice și nu doar a aspectelor procedurale.

Referitor la scopul legii, statuează, că potrivit principiilor generale de interpretare a legii (art. 4 din Codul civil), legea se interpretează conform scopului pentru care a fost reglementată.

Scopul Legii 146/2025 constă în: eliminarea sarcinii financiare disproporționate pentru persoanele cu dizabilități care importat vehicule cu facilități vamale; recunoașterea caracterului excesiv al sancțiunilor aplicate anterior pentru încălcări formale ale cerințelor vamale; includerea socială - asigurarea că persoanele vulnerabile nu sunt sancționate pentru fapte care, deși formal ilegale, nu au avut caracter abuziv real.

Invocă, că Parlamentul nu a dorit să creeze o „fereastră de scăpare” absurdă, în care cei cu decizii emise cu o zi înainte de 28 iunie 2025 beneficiază de amnistie; cei cu decizii emise cu o zi după 28 iunie 2025 sunt excluși, deși faptele sunt identice și s-au petrecut în aceeași perioadă istorică (2021-2025).

Consideră, că o astfel de interpretare ar contraveni principiului egalității în fața legii (art. 16 din Constituție) și ar crea o discriminare arbitrară între cazuri similare. Mai mult, dacă interpretarea Serviciului Vamal ar fi corectă, atunci autoritățile vamale ar putea eluda aplicarea legii prin simpla amânare a emiterii deciziilor până după data de 28 iunie 2025 - ceea ce ar constitui o fraudare a legii.

Cu privire la retroactivitatea legii favorabile Legea nr. 100/2017 privind actele normative prevede la art. 73 alin. (4) că, invocă, că au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde. Anularea unei datorii vamale de 264.308 lei obține o calificare juridică de sancțiune mai blândă, deoarece are loc eliminarea totală a sancțiunii. Această aplicare retroactivă este obligatorie și operantă chiar dacă cazul se află în cursul judecății și/sau actul administrativ inițial de stabilire a sancțiunii a fost deja emis. Legea nouă, mai blândă, are întotdeauna prioritate asupra legii sub imperiul căreia a fost săvârșită fapta inițială sau emis actul administrativ, cu condiția ca sancțiunea să fi fost modificată sau eliminată.

Asemenea face trimiterea și la jurisprudența CtEDO Cauza Hentrich c. Franței (1994): Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în mod constant că confiscarea disproporționată a proprietății constituie o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO (protecția proprietății). În cauza Hentrich, CtEDO a constatat că preemțiunea fiscală (confiscarea) a unei proprietăți pentru o subevaluare minoră a fost disproporționată. Cauza Belvedere Alberghiera c. Italiei (2000): În cauza Belvedere Alberghiera, CtEDO a constatat că sancțiunile fiscale excesive sunt incompatibile cu art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO.

În speță, sancțiunea de 264.308 lei pentru absența unui certificat formal (în condițiile în care vehiculul a fost utilizat conform scopului său) este vădit disproporționată. Decizia de regularizare încalcă flagrant principiul proporționalității și trebuie anulată pe acest temei independent.

La data de 25 mai 2026 reprezentantul reclamantului Alexei Chitoroga, avocatul Andrei Tarîța a formulat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe marginea articolului VI din Legea nr. LP 146/2025 din 26 iunie 2025 pentru modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 340-342, art. 401, din 28 iunie 2025.

Textul contestat prevede: „Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr. 1163/1997, ale Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, ale Codului vamal nr. 1149/2000, precum și ale Codului vamal nr. 95/2021, se anulează datoriile vamale și/sau majorările de întârziere (penalitățile) născute, constatate prin deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal până la data intrării în vigoare a prezentei legi, referitoare la încasarea drepturilor de import aferente mijloacelor de transport plasate în liberă circulație (import) pentru transportul persoanelor cu dizabilități locomotorii ca urmare a nerespectării condițiilor stabilite pentru derularea regimului vamal, conform prevederilor art. 124 alin. (14) din Codul fiscal nr. 1163/1997.”

Excepția de neconstituționalitate vizează, în mod specific, sintagma: "deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal până la data intrării în vigoare a prezentei legi".

Menționează, că astfel cum este interpretată și aplicată de Serviciul Vamal în sensul că beneficiul anulării datoriei vamale operează exclusiv pentru deciziile emise anterior datei de 28 iunie 2025, excluzând persoanele cu dizabilități locomotorii față de care decizia a fost emisă după 28 iunie 2025, deși situația lor juridică relevantă este identică cu a beneficiarilor legii.

Statuează, că norma contestată și anume, art. VI din Legea nr. LP146/2025 este direct aplicabilă și determinantă pentru soluționarea litigiului principal. Pârâtul și-a întemeiat decizia contestată pe interpretarea art. VI. Eventuala constatare a neconstituționalității acestuia ar produce

efecte directe și determinate asupra situației reclamantului, datoria de 264.308,70 lei stabilită prin decizia de regularizare nr. 311/2025 ar urma să fie anulată.

Totodată adaugă, că Curtea Constituțională a Republicii Moldova nu s-a pronunțat anterior asupra constituționalității art. VI din Legea nr. LP146/2025 sub aspectul criticilor invocate în prezenta sesizare.

În ședința de judecată reprezentantul pârâtului Biroul Vamal Sud- Denis Mîțăblîndă nu a obiectat asupra cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe marginea articolului VI din Legea nr. LP 146/2025 din 26 iunie 2025 pentru modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 340-342, art. 401, din 28 iunie 2025.

În ședința de judecată reclamantul Alexei Chitoroga și reprezentantul acestuia, avocatul Andrei Tarîța fiind citați legal nu s-au prezentat, prin cererea din data de 25 mai 2026 avocatul Andrei Tarîța a solicitat examinarea cererii în lipsă. În conformitate cu prevederile art. 205, 206 Cod de procedură civilă și art. 218 lit. d) Cod administrativ, se consideră posibil examinarea cauzei în lipsa părților absente, fiind înștiințați legal, fapt confirmat prin avizele de recepție parvenite în adresa instanței.

Audiind poziția participanților prezenți la proces, analizând argumentele ce vizează ridicarea excepției de neconstituționalitate și raportându-le exigențelor instituie în acest sens, instanța de judecată consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale a Republicii Moldova din următoarele considerente.

În corespundere cu art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

În acord cu art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Conform art. 230 din Codul administrativ, încheierile judecătorești care se motivează se emit în procedură scrisă. Dacă consideră necesar, instanța de judecată citează participanții la proces.

În conformitate cu art. 12¹ din Codul de procedură civilă, (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Instanța de judecată reține că titularul cererii pretinde neconstituționalitate pe marginea articolului VI din Legea nr. LP 146/2025 din 26 iunie 2025 pentru modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 340-342, art. 401, din 28 iunie 2025, care prevede: „Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr. 1163/1997, ale Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, ale Codului vamal nr. 1149/2000, precum și ale Codului vamal nr. 95/2021, se anulează datoriile vamale și/sau majorările de întîrziere (penalitățile) nestinse, constatate prin deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi, referitoare la încasarea drepturilor de import aferente mijloacelor de transport plasate în liberă

59
circulație (import) pentru transportul persoanelor cu dizabilități locomotorii ca urmare a nerespectării condițiilor stabilite pentru derularea regimului vamal, conform prevederilor art. 124 alin. (14) din Codul fiscal nr. 1163/1997. ”

La fel, instanța atestă că cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate enunțată, întrunește exigențele legale și urmează a fi admisă, or, obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, excepția este ridicată de către subiectul abilitat de lege cu acest drept, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale a Republicii Moldova având ca obiect prevederile contestate.

În lumina celor menționate supra și în conformitate cu art. 2, 195, 230 din Codul administrativ, art. 12¹, 269-270 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată

d i s p u n e:

Se admite cererea înaintată de reprezentantul reclamantului Alexei Chitoroga, avocatul Andrei Tarîță cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza de contencios administrativ intentată de Alexei Chitoroga împotriva Biroului Vamal Sud cu privire la anularea actului administrativ.

Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova cu privire la realizarea controlului constituționalității articolului VI din Legea nr. LP 146/2025 din 26 iunie 2025 pentru modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 340-342, art. 401, din 28 iunie 2025, care prevede: „Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr. 1163/1997, ale Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, ale Codului vamal nr. 1149/2000, precum și ale Codului vamal nr. 95/2021, se anulează datoriile vamale și/sau majorările de întârziere (penalitățile) nestinse, constatate prin deciziile de regularizare emise de Serviciul Vamal până la data intrării în vigoare a prezentei legi, referitoare la încasarea drepturilor de import aferente mijloacelor de transport plasate în liberă circulație (import) pentru transportul persoanelor cu dizabilități locomotorii ca urmare a nerespectării condițiilor stabilite pentru derularea regimului vamal, conform prevederilor art. 124 alin. (14) din Codul fiscal nr. 1163/1997. ”

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere și sesizarea reprezentantului lui Alexei Chitoroga, avocatul Andrei Tarîță.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Președintele ședinței,

Judecător

Cristina Daniliuc